

1928 r., członkowie komitetu wyborczego Polskiej Partii Ludowej. Siedzą przy stole od lewej: współzałożyciel Związku Polaków w Prusach Wschodnich Jan Baczewski, wydawca Gazety Olsztyńskiej Seweryn Pieniężny, rolnik z Hozenbarku pow. Szczytno Leiding, ksiądz proboszcz w Butrynach Wacław Osiński, prezes Związku Polaków w Prusach Wschodnich, patron Kółek Rolniczych na Powiślu Kazimierz Donimirski. Zdjęcie ze zbiorów NAC.

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Gdańsku

ks. Wacław Osiński

12 II 1868–17 III 1945

Weteran walk o wolność
i niepodległość Polski

Wacław Ksawery Osiński

urodził się 12 II 1868 r. w Sztumskim Polu.

Był absolwentem Collegium Marianum w Pelplinie i gimnazjum w Malborku. W 1891 r. zdał egzamin maturalny i rozpoczął studia w Seminarium Duchownym w Braniewie. Świecenia kapłańskie przyjął w październiku 1894 r. we Fromborku.

W latach 1894–1899 był wikariuszem w polskiej parafii w Gietrzwałdzie. W latach 1899–1904 pełnił posługę proboszcza w Opaleńcu k. Szczytna, a w latach 1904–1933 w parafii w Butrynach w pow. olsztyńskim.

W 1919 r. został wybrany jako reprezentant Polaków do sejmiku powiatowego w Olsztynie. Funkcję tę piastował do 1933 r. Najbardziej aktywny społecznie i politycznie stał się w okresie plebiscytu. Znany był jako wybitny mówca na wiecach, agitator i wiceprezes Polskiej Partii Ludowej na Warmii.

Był zaangażowany w powstanie w listopadzie 1920 r. Związku Polaków w Prusach Wschodnich i został jego pierwszym prezesem. Był współzałożycielem i prezesem IV Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech. Zasiadał w Radzie Nadzorczej Banku Ludowego w Olsztynie. Prowadził działalność na rzecz rozwoju polskiej oświaty i był prezesem Polsko-Katolickiego Towarzystwa Oświatowego w Olsztynie.

Za swoje patriotyczne działania był wielokrotnie szykanowany i atakowany przez niemieckie władze, duchowieństwo i prasę. W marcu 1933 r. nieomal stracił życie, gdy niemieckie bojówki zdemolowały plebanię w Butrynach. W czerwcu 1933 r. biskup warmiński za propolską działalność ks. Osińskiego przyczynił się do jego przejścia na emeryturę.

Ks. Wacław zamieszkał w Olsztynie i nadal aktywnie uczestniczył w życiu polskim. Od 1935 r. był członkiem Hufca Wschodniopruskiego i opiekunem harcerstwa na Warmii i Powiślu.

Po wybuchu II wojny światowej został aresztowany przez Niemców i osadzony w KL Hohenbruch. Po miesiącu, dzięki wstawiennictwu ks. Jana Hanowskiego, został uwolniony i wrócił do Olsztyna. Nie zaprzestał starań w niesieniu pomocy rodakom. Działał aktywnie w ruchu oporu, ratując jeńców wojennych. Za swoją działalność został ponownie aresztowany przez Niemców w grudniu 1939 r., a w lutym 1940 r. skazany przez sąd w Olsztynie na 9 miesięcy więzienia.

Dzięki ponownemu wstawiennictwu ks. J. Hanowskiego karę więzienia odbył w szpitalu.

Po wyjściu na wolność zamieszkał w domu emerytów dla duchownych katolickich w Krośnie nieopodal Ornety.

Zimą 1945 r., po otrzymaniu wiadomości o ofensywie Rosjan, Niemcy zarządziли ewakuację księży emerytów. Ks. Osiński w niezwykle trudnych warunkach zdołał dotrzeć do Wejherowa. Zmarł z wycieńczenia 17 III 1945 r.

Decyzją Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej mogiła ks. Wacława Osińskiego na Starym Cmentarzu w Wejherowie została wpisana do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski. Nagrobek bohatera został w 2023 r. poddany renowacji konserwatorskiej. Prace zostały sfinansowane przez gdański oddział Instytutu Pamięci Narodowej.

